

Finansdepartmentet
Dnr Fi2022/01180

Yttrande gällande betänkandet Godstransporter på väg

Sammanfattning

Utredningen godstransporter på väg har föreslagit vilka vägstråk i Sverige som bör omfattas av ett nytt miljöstyrande system som alternativ till den nuvarande eurovinjettavgiften för godstransporter på väg. Den föreslagna skatten baseras på antalet tunga fordon per dygn, men också utifrån avstånds- och gleshetsparametrar. Utredningen föreslår också att skatten ska skiljas mellan tätort och glesbygd, vilket Region Norrbotten välkomnar. Region Norrbotten anser att utredningsförslaget om ett avståndsbaserat system bidrar till högre klimatanpassning och effektivare transporter. Förslaget tar även hänsyn till regionala skillnader men behöver samtidigt i större grad styra mot att nå utsatta klimatmål. Region Norrbotten anser därför att systemet behöver bidra till ett genomförande av den gröna omställningen där konkurrenskraftiga transporter är avgörande för att nå klimatmålen.

Region Norrbottens synpunkter

Region Norrbotten tackar för möjligheten att lämna synpunkter på SOU 2022:13 om vissa frågeställningar kring till ett nytt miljöstyrande system för godstransporter på väg.

Ökat behov av godstransporter i Norrbotten

På kort tid har Norrbotten tillsammans med Västerbotten utvecklats till ett centrum för den gröna omställningen. I Norrbotten sker nu stora investeringar för framställning av fossilfritt stål och i Skellefteå pågår byggnationen av batterifabriken Northvolt. Tillgången till grön energi är en förutsättning och i Norrbotten etableras nu Europas största landbaserade vindkraftspark i Markbygden. Expansionen ställer stora krav på samhället och inte minst transportsystemet som redan idag har en hög nyttjandegrad.

Ett snabbt färdigställande av Norrbottenbanan och dubbelsspår på malmbanan (Luleå-Riksgränsen) är avgörande för möjliggöra hållbara och effektiva gods- och persontransporter. Om Sverige menar allvar med att nå klimatmålen behöver satsningar i nationella planen möta näringslivets behov av gröna transporter. Fram till dess att järnväg och sjöfarten är utbyggd kommer det onekligen att innebära ett ökat antal godstransporter på väg.

Konkurrenskraftiga transporter är avgörande för att nå klimatmålen. Region Norrbotten anser därför att utformningen av förslaget behöver beakta geografiska förutsättningarna för att bidra till ett genomförande av omställningen.

Välkomnar regionalt differentierat avståndsbaserat system

Region Norrbotten stödjer utredningens förslag om ett avståndsbaserat system eftersom det ger möjlighet att utjämna konkurrensvillkoren, förbättra kontroll av regelefterlevnad samt ger möjlighet att beakta geografiska förhållanden.

För Norrbottens del är förslaget om att en lägre skattenivå, glesbygdsnivå, ska tas ut för vägar i län med lägre befolkningstäthet särskilt välkommet. Detta i kombination med förslaget om att vägar som understiger en trafikintensitet på 500 tunga fordon per dygn undantas från beskattning gör att Norrbottens näringsliv, särskilt i våra inlandskommuner, lättare kan konkurrera på samma villkor som konkurrenter i andra delar av landet. En geografisk differentiering jämfört med om hela vägnätet beskattas med en enhetlig skattenivå är gynnsamt för näringslivet i norra Sverige. Region Norrbotten vill dock i detta sammanhang understryka att nedbrytning som sker av vägarna beror även till stor del på årstidsväxlingar och klimatförändringar. I skatteberäkningarna för anslag till underhåll måste därför alla typer av nedbrytning beaktas för att få en så rättvis fördelning som möjligt.

Använda det föreslagna kontrollsystemet för att öka trafiksäkerhet?

Utredningen har också haft i uppdrag att föreslå hur sådana tekniska system och sådan information som införandet av ett nytt system skulle medföra skulle kunna användas för att skapa förbättrade möjligheter till kontroll av andra regelverk för yrkestrafik.

Region Norrbotten saknar resonemang kring möjligheten av att använda det nya övervakningssystemet till att förbättra trafiksäkerhetsaspekterna kopplat till godstransporter. Olycksrisken vintertid har visat sig vara högre för EU-trailers än för andra lastbils kombinationer. Det redovisar Transportstyrelsen i ett regeringsuppdrag. (N2018/04592/MRT). Konsekvenserna växer ytterligare när olyckor sker på platser där rimlig omledning saknas och alternativa transportmöjligheter till ambulans, personbil, och lastbil kan vara svårt att få till stånd.

Saknar helhetssyn på skatter för godstransporter på väg

Region Norrbotten saknar förslag på beskattningsnivåer i betänkandet. När dessa nivåer arbetas fram är det viktigt att de utformas på ett sätt som underlättar omställningen för den svenska åkerinäringen. Lönsamheten för dessa företag får inte minska så mycket att det inte finns utrymme för investeringar i nya fordon.

Utredningen beskriver principer relaterade till specifika skatter som påverkar transportbranschen, men tar inte ett helhetsgrepp på alla olika skatter som

påverkar transportbranschen. Region Norrbotten ser gärna ett tydliggörande som visar alla de olika skatter som finns och planeras i systemet kring gods-transporter (på väg) och även de planerade skattenivåerna, där så är möjligt. Skatteöversikten är viktig då det över tid kan finnas risker för att externa händelser, nya klimatmål och nya policyer mm kommer att höja enskilda skattesatser vilket tillsammans med andra pålagor kan få betydande konsekvenser för transportföretag och deras kunder.

För regionala utvecklingsnämnden i enlighet med regionala utvecklingsnämndens delegationsordning 4.5.

Beslutsdatum: 2022-09-30

Tomas Vedestig